

Тайлбари бэшэг

1. Закона Российской Федерации «Об образовании» п.2.7 ст.32.

2.Федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования (Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 6 октября 2009г. №373 (с изменениями от 26.11.2010 №1241), Концепции духовно-нравственного развития и воспитания личности гражданина России, планируемых результатов начального общего образования.

3 . Учебного плана государственного бюджетного общеобразовательного учреждения «Сорокская сойотская школа-интернат», утвержденного приказом директора школы от 29.08.2017 года № 90.

4.Приказа Министерства образования и науки РФ от 31 марта 2014 г. №253 « О федеральном перечне учебников, рекомендуемых к использованию при реализации имеющих государственную аккредитацию образовательных программ начального общего, основного общего, среднего общего образования»

5. Положения «О рабочей программе педагога» государственного бюджетного общеобразовательного учреждения «Сорокская сойотская школа-интернат», утвержденного приказом директора от 28.05.2013 г. № 5

6. Программы для 3 класса по учебному курсу «Бурятский язык» авторов Р.С.Дылыкова, Т.Б. Базаргуруева, Д.Б. Дугарова.

«Буряад хэлэн» гэһэн һуралсалай номой ажалай программа шэнэ базисна һуралсалай тусэбтэй ба гурэнэй стандартын эрилтэнуудтэй, Россиин эрдэм болбосолой шэнэдхэлгын шухала шэглэлнуудтэй нягта холбон табигдаһан.

Эхин һургуулиин шухалын шухала зорилго хадаа үхибүүдые һайнаар уншуулжа, зүбөөр хэлүүлжэ ба бэшүүлжэ һургаха болоно.

Эхин класуудта үзэгдэхэ буряад хэлэнэй программа гол шухала гурбан бүлэгһөө бүридэнэ:

1. Грамотада һургалга бэ хэлэлгэ хүгжөөлгэ.
2. Фонетикэ, лексикэ, грамматика ба хэлэлгэ хүгжөөлгэ.
3. Литературна уншалга ба хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

Эхин класуудта буряад хэлэ зааха гол зорилгонууд гэхэдэ:

- а) һурагша бүхэниие зүбөөр, һайнаар, уран гоёор, удхыень ойлгуулан уншуулжа һургаха;
- б) эли тодоор, ойлгосотойгоор хэлүүлжэ, алдуугүйгөөр, сэбэр гоёор бэшүүлжэ һургаха;

в) үхибүүдэй аман хэлэлгы баяжуулха, ухаан бодолыень хүгжөөхэ методическа аргууды хэрэглэжэ хургаха.

Гурбадахи класста буряад хэлэ грамматика үзэлгын зорилгонууд:

- хоёрдохи класста үзэһэнөө дабталга дээрэ үндэһэлжэ, хэлэнэй зүйлнүүдэй шэнэ шанар шэнжэнүүдтэй танилсалга;
- фонетическэ, орфографическа, графическа, грамматическа ойлгосонууды уламжалан үзэлгэ;
- орфографическа дадал дүршэл хүгжөөлгэ;
- хэлэлгэ хүгжөөлгэ;
- буряад хэлэндэ дуратайгаар хандалга, тэрэнээ шэнжэлхэ, шудалха эрмэлзэл хүгжөөлгэ;
- буряад хэлэнэй ашаар арадайнгаа соёл, заншал, түүхэ мэдэхэ болохо арга боломжо ололго;
- буряад хэлэ үзэлгы үхибүүнэй наһанай болон хүгжэлтын шатануудта тааруугаар үнгэргэлгэ;
- ород хэлээр багшын ямаршые альтернативна номууды хэрэглэхэдэ, тэдээндэнь тус буряад хэлэнэй ном тааруу байха зэргэтэй;
- метапредметнэ шэглэлтэй шадабари бүридхэлгэ.

«Буряад хэлэн» гэһэн 3-дахи классай ном соо гол темэнүүдэй дугаар 2-дохи класста ороходоо нэгэ бага һэлгэлдэһэн байна. 3-дахи класста үзэхэ, ойлгожо абаха удха.

Абьян болон үзэгүүд. Үгэ. Абьян болон үзэгүүд, алфавит. Аялганай тааралдал. Аялганай һубарил. Аялганай нугарал. Үгын анхан һуурида аялган абьянууды бэшэхэ дүримүүд: у-ү, уу-үү, уй-үй; ии-ы, ээ-өө. Хатуу болон зөөлэн хашалганууд. Хашалганай зөөлэниие харуулха үзэгүүд. Толи болон словарна үгэнүүд.

Үгын бүридэл. Үгын бүридэл тухай ойлгосо. Түрэл үгэнүүд. Үгын үндэһэн. Суффикс. Үгын һуури. Залгалта. Үгын түхэлнүүд. Анхан болон гараһан һуури. Үгын анхан һуурида б, л, м, р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялганиие бэшэлгэ.

Абтаһан үгэнүүд. Абтаһан үгын сохилто, тэрэһэнһээ дулдыдан бэшэгдэдэг һүүлэй а, о, э аялганууд. Түргэн и аялгантай үгэнүүд (абтаһан үгын һүүлэй зөөлэн хашалганай удаадахи сохилтогүй аялганууды бэшэхэ дүрим).

Хэлэлгын хубинууд. Хэлэлгын хуби тухай ойлгосо.

Юумэнэй нэрэ. Юумэнэй нэрэ – хэлэлгын хуби. Юумэнэй нэрын нэгэнэй ба олоной тоо. Зохилдол тухай ойлгосо. Падежнүүдэй нэрэнүүд, ойлгосонууд. Нэрын падеж, тэрэнэй удха. Мэдүүлэл соохи үүргэ: нэрлүүлэгшэ. Хамаанай падеж болон бэшэ, зүгэй, үйлын, зэбсэгэй, хамтын, гаралай падежнүүдэй удха, залгалтануудын, тэдэниие бэшэлгын ёһо.

Дахуул үгэнүүд. Тэрэнэй хэлэлгэ соохи үүргэ.

Тэмдэгэй нэрэ. Тэмдэгэй нэрэ - хэлэлгын хуби. Асуудал, хэрэглэлгэ. Юумэнэй нэрэтэй холбоо. Мэдүүлэл соохи үүргэ – элирхэйлэгшэ. Элирхэйлэгшын үүргэ дүүргэдэг үгын түхэлнүүд. Адли болон харша удхатай үгэнүүд.

Үйлэ үгэ. Үйлэ үгэ - хэлэлгын хуби. Мэдүүлэл соохи үүргэ – хэлэгшэ. Үйлэ үгын нууриин хүлэй тодо бэшэ а, о, э аялгануудай бэшэлгэ. Үйлэ үгын нуури, залгалта. Үгын бүридэлөөр шүүлбэри. Үйлэ үгын сагууд тухай мэдэсэ: мүнөө саг, үнгэрхэн саг, ерээдүй саг.

Мэдүүлэл. Мэдүүлэлэй янзанууд, удхань, сэглэлтын тэмдэгүүд. Хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд. Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон. Мэдүүлэлэй шухала болон юрын гэшүүд: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ.

Хэлэлгын нуусанууд. Текст: гол удха. Текстын янзанууд: домоглол, зураглал. Бодомжолго. Текстын хубинууд. Текстдэ нэрэ үгэлгэ. Амаршалга, бэшэг гэхэн жанртай текстнүүд. Фразеологизмууд. Үгын сэхэ болон шэлжэхэн удха. Синонимууд. Антонимууд. Омнимууд.

Нуралсалай түсэбэй ёһоор «Буряад хэлэндэ» недели соо – 3 час үгтэнэ. Жэл соо – 102 час.

Нуралсалай жэлэй хүүлдэ 3-дохи классай нурагшад иимэ мэдэсэ ба дүй дүршэлтэй болоһон байха.

Нурагшад ямар юумэ мэдэхэ ба шадаха ёһотойб гэхэдэ:

- түргэн ба удаан аялгануудтай, дифтонгнуудай, йотированна аялгануудай илгаае;
- аялгануудай тааралдалые, нубарил, нугарал;
- абтаһан үгэнүүдэй хүлэй аялгануудые;
- мэдүүлэлэй дунда ехэ үзэгөөр бэшэгдэдэг үгэнүүдые, мэдүүлэлэй хүүлдэ табигдадаг сэглэлтын тэмдэгүүдые;
- үгын анхан нуурида б, л, м, р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудай бэшэлгые;
- үгын бүридэлые, хэлэлгын хубинуудые;
- юумэнэй нэрын падежнүүдые болон асуудалнуудыень;
- дахуул үгэнүүд;

- тэмдэгэй нэрые, адлирхуу болон харша удхатай үгэнүүдые;

- үйлэ үгын сагууд тухай;

- хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүдые, мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоо, мэдүүлэлэй шухала болон юрын гэшүүдые: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ;

- текст, текстын хубинуудые, фразеологизмуудые.

Нурагшад иимэ дадалтай болоһон байха:

- багшын уншажа үгэхэдэ, 40 -50 үгэтэй текстые алдуугүйгөөр, гоё сэбэрээр бэшэхэ;

- фонетическэ шүүлбэри хэхэ: аялган хашалган хоёрой илгаае, түргэн ба удаан аялгануудые, хату ба зөөлэн хашалгануудые, абтаһан үгын һүүлэй аялгануудые зүбөөр хэлэжэ үгэхэ;

- мэдүүлэл соо шухала ба юрын гэшүүдые оложо, тэрээн соохи үгэнүүдэй удхын холбоо асуудалаар олохо;

- абтаһан үгын залгалтануудые бэшэжэ шадаха;

- юумэнэй нэрын падежнүүдые, асуудалнуудые илгажа шадаха;

- үгын бүридэлөөр шүүлбэри хэжэ шадаха;

- фразеологизмууд, синонимууд, антонимууд, омонимууд ба тэдэнэй илгаа мэдэхэ;

- хамтаараа табиһан түсэбэй ёһоор (40-45 үгэтэй) нургалгын изложени бэшэжэ нураха.

Нуралсалай түсэб

№ п/п		Хэшээлэй бүлэг ба темэ	Часай тоо	Шалгалтын ажал	Болзор	
					Түсэбэй ёһоор	Фактическа
	I	Абяан ба үзэгүүд	15 ч.			
1	1.1	Хоердохи класста үзэһэнөө дабталга	1 ч.			
2	1.2	Абяан ба үзэгүүд.	1 ч.			
3	1.3	Аялганай тааралдал	1 ч.			
4	1.4	Аялганай хубарил	1 ч.			
5	1.5	Аялганай нугарал	1 ч.			
6	1.6	Шалгалтын хүдэлмэри.	1 ч.	Диктант		
7	1.7	Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: у-ү, уу-үү,уй-үй	1 ч.			
8	1.8	Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ:ии-ы	1 ч.			
9	1.9	Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: өө-ээ	1 ч.			
10	1.10	Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: эй-ээ	1 ч.			
11	1.11	Хатуу ба зөөлэн хашалганууд	1 ч.			
12	1.12	Словарна үгэнүүд	1 ч.			
13	1.13	Тест « Абяан ба үзэгүүд»	1 ч.			
14	1.14	Алдуунуудые усадхаха ажал	1 ч.			

15	1.15	Сэбэрээр бэшэлгэ	1 ч.		
	II	Үгын бүридэл	12 ч.		
16	2.1	Шэнэ үгэнүүдые бии болгуулха	1 ч.		
17	2.2	Суффикс	1ч.		
18	2.3	Суффикс	1 ч.		
19	2.4	Залгалта, нэгэ түхэлтэй үгэнүүд	1 ч.		
20	2.5	Залгалта, нэгэ түхэлтэй үгэнүүд	1 ч		
21	2.6	Гарахан хуури гэжэ юун бэ?	1 ч.		
22	2.7	Гарахан хуури гэжэ юун бэ?	1 ч.		
23	2.8	Үгын анхан хуурида хуурида <i>б,л,м,р</i> хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудай бэшэлгэ	1 ч.		
24	2.9	Үгын анхан хуурида хуурида <i>б,л,м,р</i> хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудай бэшэлгэ	1 ч.		
25	2.10	Сэбэрээр бэшэлгэ	1 ч.	Сэбэрээр бэшэлгэ	
26	2.11	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: <i>Үгын бүридэл</i>	1 ч	Диктант «Манай ой»	
27	2.12\	Алдуунуудые усадхаха ажал	1 ч.		
	III.	Абтахан үгэнүүд	5 ч.		
28	3.1	Абтахан үгын сохилто: <i>-а, -о, -э</i> аялгануудай бэшэлгэ	1 ч.		
29	3.2	Абтахан үгын хүүлдэ түргэн <i>-и</i> бэшэлгэ	1 ч.		
30.	3.3	Абтахан үгын залгалтанууд	1 ч.		

31	3.4	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: <i>Абтаһан үгэнүүд</i>	1 ч.	Диктант		
32	3.5	Алдуунуудые усадхаха ажал	1 ч.			
	IV.	Хэлэлгын хубинууд	40 ч.			
33	4.1	Хэлэлгын хубинууд	1 ч.			
34	4.2	<i>Юумэнэй нэрэ</i> – хэлэлгын хуби	1 ч.			
35	4.3	Юумэнэй нэрын нэгэнэй болон олоной тоо	1 ч.			
36	4.4	Юумэнэй нэрын падежнүүд болон асуудалнуудынь	1 ч.			
37	4.5	Нэрын падеж	1 ч.			
38	4.6	Хамаанай падеж	1 ч.			
39	4.7	Зүгэй падеж	1 ч.			
40	4.8	Үйлын падеж	1 ч.			
41	4.9	Зэбсэгэй падеж	1 ч.			
42	4.10	Хамтын падеж	1 ч.			
43	4.11	Гаралай падеж	1 ч.			
44	4.12	Шалгалтын хүдэлмэри. Диктант.	1 ч.	Диктант «Үер»		
45	4.13	Алдуу усадхалгын ажал	1ч.			
46	4.14	Дахуул үгэ	1 ч.			
47	4.15	Дахуул үгэ	1 ч.			
48	4.16	Юумэнэй нэрэ тухай дабталга	1 ч.			

49	4.17	Юумэнэй нэрэ тухай дабталга	1ч.			
50	4.18	Тэмдэгэй нэрэ. Асуудал, хэрэглэлгэ. Юумэнэй нэрэтэй холбоон	1 ч.			
51	4.19	Тэмдэгэй нэрэ. Асуудал, хэрэглэлгэ. Юумэнэй нэрэтэй холбоон	1 ч.			
52	4.20	Юрын гэшүүн – элирхэйлэгшэ	1 ч.			
53	4.21	Юрын гэшүүн – элирхэйлэгшэ	1 ч.			
54	4.22	Адлирхуу болон харша удхатай үгэнүүд	1 ч.			
55	4.23	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: Тэмдэгэй нэрэ	1 ч.	Диктант		
56	4.24	Алдуу усадхалгын ажал	1 ч.			
57	4.25	Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби. Мэдүүлэлэй шухала гэшүүн хэлэгшэ	1 ч.			
58	4.26	Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби. Мэдүүлэлэй шухала гэшүүн хэлэгшэ	1 ч.			
59	4.27	Үйлэ үгын нууриин тодо бэшэ <i>а, о, э</i> аялгануудай бэшэлгэ	1 ч.			
60	4.28	Үйлэ үгын нууриин тодо бэшэ <i>а, о, э</i> аялгануудай бэшэлгэ	1 ч.			
61	4.29	Үйлэ үгын нуури. Залгалта. Үгын бүридэлөөр шүүлбэри	1 ч.			
62	4.30	Үйлэ үгын сагууд тухай мэдэсэ	1 ч.			
63	4.31	Үйлэ үгын мүнөө саг	1 ч.			
64	4.32	Үйлэ үгын мүнөө саг	1 ч.			

65	4.33	Үйлэ үгын үнгэрhэн саг	1 ч.			
66	4.34	Үйлэ үгын үнгэрhэн саг	1 ч.			
67	4.35	Үйлэ үгын ерээдүй саг	1 ч.			
68	4.36	Изложени бэшэлгэ	1 ч.			
69	4.37	Үйлэ үгэ тухай дабталга	1 ч.			
70	4.38	Үйлэ үгэ тухай дабталга	1 ч.			
71	4.39	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: <i>Үйлэ үгэ</i>	1 ч.	Диктант		
72	4.40	Алдуу усадхалгын ажал	1 ч.			
	V.	Мэдүүлэл	11 ч.			
73	5.1	Мэдүүлэл: дабталга	1 ч.			
74	5.2	Мэдүүлэлэй янзанууд	1 ч.			
75	5.3	Мэдүүлэлэй янзанууд	1 ч.			
76	5.4	Хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд	1 ч.			
77	5.5	Хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд	1 ч.			
78	5.6	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон	1 ч.			
79	5.7	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон	1 ч.			
80	5.8	Мэдүүлэлэй шухала болон юрын гэшүүд: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ	1 ч.			

81	5.9	Мэдүүлэлэй шухала болон юрын гэшүүд: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ	1 ч.			
82	5.10	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: <i>Мэдүүлэл</i>	1 ч.	Диктант		
83	5.11	Алдуу усадхалгын ажал	1 ч.			
	VI.	Хэлэлгын нюусанууд	12 ч.			
84	6.1	Текст. Гол удха	1 ч.			
85	6.2	Изложени бэшэлгэ	1ч.	Изложени «Заряя»		
86	6.3	Домоглол, зураглал	1 ч.			
87	6.4	Бодомжолго	1 ч.			
88	6.5	Текстын хубинууд. Нэрлэлгэ	1 ч.			
89	6.6	Фразеологизмууд.	1 ч.			
90	6.7	Үгын сэхэ ба шэлжэһэн удха	1 ч.			
91	6.8	Синонимууд. Антонимууд.	1 ч.			
92	6.9	Омонимууд.	1 ч.			
93	6.10	Бэшэг бэшэлгэ	1ч.	Сочинени		
94	6.11	Шалгалтын хүдэлмэри. Темэ: <i>Хэлэлгын нюусанууд</i>	1 ч.	Тест		
95	6.12	Алдуу усадхалгын ажал	1 ч.			
	VII.	Рефлексивнэ хүдэлмэри	7 ч.			

96	7.1	Жэл соо үзэхэнөө дабталга «Юумэнэй нэрэ»	1 ч.			
97	7.2	Жэл соо үзэхэнөө дабталга «Юумэнэй нэрэ»	1 ч.			
98	7.3	Жэл соо үзэхэнөө дабталга «Тэмдэгэй нэрэ»	1 ч			
99	7.4	Жэл соо үзэхэнөө дабталга «Глагол»	1 ч			
100	7.5	Жэлэй эсэсэй шалгалтын хүдэлмэри	1 ч.	Диктант «Эрбээхэйнүүд»		
101	7.6	Рефлексивнэ хэшээл	1 ч.			
102	7.7	Рефлексивнэ хэшээл	1 ч.			
		Хамта дээрээ:	102 ч.			

Буряад Республикын һуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын баталһан ном ба дэбтэр:

1. Буряад хэлэн: Һуралсалай методическа хүсэд суглуулбари. 3-дохи класс. – Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2011. Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б.
2. Буряад хэлэн: Ажалай дэбтэр, 3 кл (Һуралсалай методическа хүсэд суглуулбари). – Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2011. Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б.
3. Бабушкин, С.М. Бурятско-русский словарь Русско-бурятский словарь – Усть-Ордынский, 1996
4. Борсоев, М.Н., Будаев, Ц.Б., Ускеева, В.Ш. Байгаалин шэнжэлэлэй тайлбарита ород-буряад словарь - Улаан-Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1992
5. Будаев, Ц.Б. Ньютагаймнай ан амитад – Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2004
6. Будаев, Ц.Б. Ньютагаймнай сэсэгүүд. Цветы нашего края - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2003
7. Будаев, Ц.Б. Ньютагаймнай шубууд - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2004
8. Будаев, Ц.Б. Онһон үгэ оншотой - Улаан-Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1988
9. Буряадай уран зохёолшод. Буряад һургуулиин багшанарай хэрэглэхэ туһаламжа альбом - Улаан-Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1981
10. Гомбоев, Б.Б. Ёонирхолтой нааданууд - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 1992
11. Ошоров, Д.Д. Буряад хэлэн, уншалга, хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Буряад һургуулиин программанууд, 1-4 классууд - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2006
12. Ошоров, Д.Д., Дашиева Д.Б., Буряад хэлээр 2-4 классуудта хэрэглэгдэхэ таблицанууд - Улаан-Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1989
13. Ошоров, Д.Д., Дашиева Д.Б., Дидактическа материал Буряад хэлэн,3-дохи класс - Улаан-Үдэ: Буряадай номой хэблэл, 1987
14. Санжаева, А.Б., Намтаров, Ж.Д. Буряад хэлэнэй грамматикаар даабаринууд болон тайлбаринууд: Һуралсалай пособи - Улаан-Үдэ: БГУ-гай хэблэл, 2005
15. Содномов, С.Ц. Диктантнуудай суглуулбари. 1-4 класс - Улаан-Үдэ: «Бэлиг» хэблэл, 2002
16. Содномов С.Ц. Эхин бэшэлгэдэ һургалга: Һуралсалай методическа пособи - Улаан-Үдэ: Буряадай гүрэнэй университетдэй хэблэл, 2004

Нуралсалай курсын темэнүүдэй удха

№ п/п	Бүлэгэй нэрэ	Часай тоо	Удха
1.	Абьяан ба үзэгүүд	15 ч.	Абьяан ба үзэгүүд. Алфавит. Аялганай тааралдал. Аялганай хубарил, нугарал. Шалгалтын хүдэлмэри. Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: у-ү, уу-үү, уй-үй. Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: ии-ы. Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: өө-ээ. Аялган үзэгүүдые зүб бэшэлгэ: ээ-эй. Хатуу болон зөөлөн хашалганууд. Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуу усадхалгын ажал.
2.	Үгын бүүридэл	12 ч.	Үгын үндэһэн. Түрэл үгэнүүд. Суффикс. Үгын залгалта. Нэгэ түхэлтэй үгэнүүд. Үгын анхан хуурида хуурида б,л,м,р хашалгануудай удаа тодо бэшэ аялгануудай бэшэлгэ. Шалгалтын хүдэлмэри.
3.	Абтаһан үгэнүүд	5 ч.	Абтаһан үгын сохилто: -а,-о,-э аялгануудай бэшэлгэ. Абтаһан үгын һүүлдэ түргэн –и бэшэлгэ. Абтаһан үгын залгалтанууд. Шалгалтын хүдэлмэри.
4.	Хэлэлгын хубинууд	40 ч.	Хэлэлгын хубинууд. Юумэнэй нэрэ – хэлэлгын хуби. Юумэнэй нэрын нэгэнэй болон олоной тоо. Юумэнэй нэрын падежнүүд болон асуудалнуудынь. Нэрын падеж. Хамаанай падеж. Зүгэй падеж. Үйлын падеж. Зэбсэгэй падеж. Хамтын падеж. Гаралай падеж. Дахуул үгэ. Юумэнэй нэрэ тухай дабталга. Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуу усадхалгын ажал Тэмдэгэй нэрэ. Асуудал, хэрэглэлгэ. Юумэнэй нэрэтэй холбоон. Юрын гэшүүн – элирхэйлэгшэ. Адлирхуу болон харша удхатай үгэнүүд. Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуу усадхалгын ажал. Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби. Мэдүүлэлэй шухала гэшүүн хэлэгшэ. Үйлэ үгын хууриин тодо бэшэ а, о, э аялгануудай бэшэлгэ. Үйлэ үгын хуури. Залгалта. Үгын бүридэлөөр шүүлбэри. Үйлэ үгын сагууд тухай мэдэсэ. Үйлэ үгын мүнөө саг. Үйлэ үгын үнгэрһэн саг. Үйлэ үгын ерээдүй саг. Үйлэ үгэ тухай дабталга. Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуу усадхалгын ажал.
5.	Мэдүүлэл	11 ч.	Мэдүүлэл: дабталга. Мэдүүлэлэй янзонууд. Хуряангы болон дэлгэрэнгы мэдүүлэлнүүд. Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон. Мэдүүлэлэй шухала болон юрын гэшүүд: элирхэйлэгшэ, нэмэлтэ. Шалгалтын хүдэлмэри. Алдуу усадхалгын ажал.
6.	Хэлэлгын нюусанууд	12 ч.	Текст. Гол удха. Домоглол, зураглал, бодомжолго. Текстын хубинууд. Нэрлэлгэ. Фразеологизмууд. Үгын сэхэ ба шэлжэһэн удха. Синонимууд. Антонимууд. Омонимууд. Шалгалтын хүдэлмэри
7.	Рефлексивнэ хүдэлмэри	7 ч.	Жэл соо үзэһэнөө дабталга. Жэлэй эсэсэй шалгалтын хүдэлмэри. Рефлексивнэ хэшээл
	Хамта дээрээ:	102 ч.	

